

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

30 ianuarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte –Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Catan Liliana, Guzun Ion,

Plămădeală Ghenadie,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor dosarului, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 mai 2022, în cauza penală în privința lui

Grăjdieru Vasile XXXXX, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în xxxxxx;

Grăjdieru Elena XXXXX, născută la xxxxx,
originară din xxxx, domiciliată în xxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 04.03.2021 – 06.10.2021.

Instanța de apel: 28.12.2021 – 10.05.2022.

Instanța de recurs: 12.08.2022 – 30.01.2023.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 06 octombrie 2021, Grăjdieru Vasile a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, și în baza acestei legi, i s-a aplicat o pedeapsă sub formă de 1 000 unități convenționale, ceea ce constituie 50 000 (cinci zeci mii) lei, iar Grăjdieru Elena a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, și în baza acestei legi, i s-a aplicat o pedeapsă sub formă de 1 000 unități convenționale, ceea ce constituie 50 000 (cinci zeci mii) lei

A fost aplicată față de Grăjdieru Vasile și Grăjdieru Elena măsura preventivă – obligația de a nu părăsi țară Republica Moldova, până la intrarea sentinței în vigoare.

S-a dispus a fi încasat în mod solidar de la Grăjdieru Vasile și Grăjdieru Elena în beneficiul statului, cheltuielile de judecată în mărime de 896 (opt sute nouă zeci și șase) lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, prima instanță a constatat că, *Grăjdieru Vasile, la 11.12.2020, aproximativ ora 16:30, intenționat, împreună și de comun acord cu Grăjdieru Elena, în urma unui pretext neînsemnat, din intenții huliganice, încălcând ordinea publică, manifestând o neglijare premeditată a conduitei în societate, urmărind manifestarea bravurii, cu scopul de a înjosi onoarea și demnitatea persoanei, aflându-se în loc public, în stradă, în satul Drăgănești, raionul Sîngerei, a acostat-o pe Tocarciuc Aliona care se deplasa pe stradă cu sora sa minoră XXXXX, născută la 16.10.2011, a numit-o pe Tocarciuc Aliona cu cuvinte ofensatoare, după care i-a aplicat o lovitură cu pumnul în cap și a îmbrâncit-o în șanțul de lângă drum. După ce partea vătămată Tocarciuc Aliona a căzut în șanț, Grăjdieru Vasile i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnul în cap, iar Grăjdieru Elena i-a aplicat lovituri cu picioarele peste picioare și în corp, cauzându-i părții vătămate Tocarciuc Aliona conform raportului de expertiză judiciară nr.202128D0008 din 12.01.2021, leziuni corporale ușoare sub formă de edem a buzelor, comoție cerebrală.*

Continuându-și acțiunile sale huliganice, Grăjdieru Vasile, în timp ce partea vătămată minoră XXXX XXXXX plângea și a încercat să apeleze de pe telefonul mobil ajutor, a agresat-o răsucindu-i mâna dreaptă iar Grăjdieru Elena a apucat-o de scurtă și a izbit-o în gardul din adiacentul locului comiterii infracțiunii.

Grăjdieru Elena, la 11.12.2020, aproximativ la ora 16:30, intenționat, împreună și de comun acord cu Grăjdieru Vasile, în urma unui pretext neînsemnat, din intenții huliganice, încălcând ordinea publică, manifestând o neglijare premeditată a conduitei în societate, urmărind manifestarea bravurii, cu scopul de a înjosi onoarea și demnitatea persoanei, aflându-se în loc public, în stradă, în satul Drăgănești, raionul Sîngerei, a acostat-o pe Tocarciuc Aliona care se deplasa pe stradă cu sora sa minoră XXXX XXXXX, născută la 16.10.2011, a numit-o pe Tocarciuc Aliona cu cuvinte ofensatoare după care i-a aplicat o lovitură cu pumnul în cap și a îmbrâncit-o în șanțul de lângă drum. După ce partea vătămată Tocarciuc Aliona a căzut în șanț, Grăjdieru Vasile i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnul în cap, iar Grăjdieru Elena i-a aplicat lovituri cu picioarele peste picioare și în corp, cauzându-i părții vătămate Tocarciuc Aliona conform raportului de expertiză judiciară nr.202128D0008 din 12.01.2021, leziuni corporale ușoare sub formă de edem a buzelor, comoție cerebrală.

Continuându-și acțiunile sale huliganice, Grăjdieru Vasile, în timp ce partea vătămată minoră XXXX XXXXX plângea și a încercat să apeleze de pe telefonul mobil ajutor, a agresat-o răsucindu-i mâna dreaptă iar Grăjdieru Elena a apucat-o de scurtă și a izbit-o în gardul din adiacentul locului comiterii infracțiunii.

Prima instanță a stabilit că, prin acțiunile sale Grăjdieru Vasile a comis infracțiunea prevăzută de **art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal** după semnele calificative - huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică,

însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc prin i obrăznicie deosebită, acțiuni săvârșite de două persoane; și Grăjdieru Elena a comis infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal după semnele calificative - huliganism, adică acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc prin i obrăznicie deosebită, acțiuni săvârșite de două persoane.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatului Starîi Andrei în numele inculpaților, prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei sentințe de achitare, din motiv că cele comise de Grăjdieru Vasile și Grăjdieru Elena nu cad sub incidența articolului menționat iar fapta care a fost săvârșită a fost doar provocarea din partea părții vătămate Tocarciuc Aliona și constituie o contravenție.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 mai 2022 a fost admis, din alte motive decât cele invocate, apelul avocatului Starîi Andrei în numele inculpaților, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre după cum urmează:

În temeiul art. 2 alin. (1) a Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24.12.2021 - procesul penal în privința lui Grăjdieru Vasile și Grăjdieru Elena pe art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, a fost încetat cu liberarea acestora de la pedeapsa penală stabilită prin sentință.

Dispozițiile sentinței referitor la corpurile delictive și cheltuielile judiciare au fost menținute fără modificări.

4.1 Potrivit deciziei adoptate, în ședința instanței de apel din 10.05.2022 avocatul Starîi Andrei în numele inculpaților Grăjdieru Vasile și Grăjdieru Elena au susținut apelul declarat și printr-o cerere în scris au solicitat să fie aplicată față de inculpați Legea cu privire la amnistie.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, prima instanță corect a calificat acțiunile inculpaților, însă sentința în cauză urmează a fi casată cu emiterea unei noi hotărâri prin care procesul penal de învinuire a lui Grăjdieru Vasile și Grăjdieru Elena în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, urmează a fi încetat în temeiul art. 2 alin. (1) a Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr.243 din 24.12.2021.

Instanța de apel a statuat că, pentru infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, infracțiune, ce a fost săvârșită de către inculpații Grăjdieru Vasile și Grăjdieru Elena, legislația prevede o pedeapsă maximă sub formă de închisoare pe un termen de până la 5 ani.

Instanța de apel a considerat că, în conformitate cu art. 2 alin. (1) a Legii

cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24.12.2021, procesul penal de învinuire a lui Grăjdieru Vasile și Grăjdieru Elena în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal urmează a fi încetat și că în corespundere cu prevederile art. 107 alin. (1) Cod penal, inculpații urmează a le fi liberați de la pedeapsa penală stabilită prin sentință.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, prin care invocând incidența *pct. 6*) a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, solicită admiterea recursului, casarea deciziei, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

5.1 În susținerea recursului, procurorul invocă că:

- decizia nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;
- instanța de apel incorect a aplicat normele de procedură penală, ce prevăd aplicarea amnistiei;
- instanța de apel corect a concluzionat faptul că inculpații cad sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, însă incorect a încetat procesul penal, cu liberarea acestora de răspundere penală. Instanța urma să admită apelul și să libereze inculpații de pedeapsa sub formă de amendă stabilită prin sentință, prin urmare să adopte o sentință de condamnare.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia că, recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, *judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunța asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia, or, instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427*

Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit recursului declarat de către procuror, autorul își întemeiază criticile, prin prisma temeiului de casare prevăzute la **pct. 6)** alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, și anume, referindu-se la situația în care *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

În același timp, Colegiul penal constată că recurentul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpaților, din care considerente, nu se va expune referitor la aceste aspecte.

Verificând criticile expuse în recursul declarat de procuror, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit constată, că acestea sunt întemeiate, or, s-a stabilit, că adoptând soluția enunțată, instanța de apel nu a respectat procedura de aplicare a actului de amnistie prevăzută de normele Codului de procedură penală.

Colegiul penal lărgit consideră întemeiate argumentele acuzatorului de stat în recursul declarat, potrivit cărora *instanța de apel corect a concluzionat faptul că inculpații cad sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, însă incorect a încetat procesul penal, cu liberarea acestora de răspundere penală.*

După cum s-a notat supra, instanța de apel, conducându-se de prevederile art. 2 alin. (1) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, a dispus încetarea procesului penal în privința lui Grăjdieru Vasile și Grăjdieru Elena pe art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, și liberarea acestora de la pedeapsa penală stabilită prin sentință.

Colegiul penal lărgit consideră necesar a puncta că soluția instanței de apel contravine normelor penale și celor de procedură penală precum și practicii judiciare constante, deoarece judecând cauza instanța eronat a dispus încetarea procesului penal în temeiul art. 2 alin. 1) a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, *aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei. Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă*

nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art. 6.

Colegiul penal lărgit reține că, consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8) , 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de prima instanță, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) Cod de procedură penală).

Ulterior însă, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală), instanța de apel (art. 413 al. (1), art. 415 al. (1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), *hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea **sentinței sau deciziei de condamnare**, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei* (art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

Colegiul penal lărgit atestă că, în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la examinarea cererii de apel, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art. 391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art. 345 Cod de procedură penală coroborat cu art. 350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art. 389-390 Cod de procedură penală.

Tot aici Colegiul menționează că, legiuitorul în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra

învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, ca de altfel și al prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art. 391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art. 332 alin. (5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prevăzute la art. 389, 394 alin. (1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art. 394 alin. (4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (art. 1 alin. (1), art. 7 alin. (1) – (8) Cod de procedură penală).

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării parțiale a deciziei, în latura penală, în partea încetării procesului penal în temeiul art. 2 alin. (1) a Legii cu privire la amnistie și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

7. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu articolele 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 10 mai 2022, în cauza penală în privința lui *Grăjdieru Vasile XXXXX* și a lui *Grăjdieru Elena XXXXX*, în latura penală, în partea încetării procesului penal în privința lui Grăjdieru Vasile și Grăjdieru Elena

pe art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, în temeiul art. 2 alin. (1) a Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr.243 din 24.12.2021 și dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, dispozițiile deciziei contestate, se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată semnată la 28 februarie 2023 și pronunțată la **24 martie 2023**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Catan Liliana

Guzun Ion

Plămădeală Ghenadie